



РЕКОМЕНДАЦІЇ ПО ЗАПОБІГАННЮ НАСИЛЛЯ ЩОДО ДИТИНИ

Право дітей нашої країни на захист від усіх форм насильства гарантується 28 і 52 статтями Конституції України, відповідно до яких ніхто не може бути підданий катуванню, жорстокому, нелюдському, або такому, що принижує його гідність поводженню чи покаранню. Статтею 10 Закону України «Про охорону дитинства» встановлено, що кожній дитині гарантується право на свободу, особисту недоторканість та захист гідності. Будь-яке насильство над дитиною та її експлуатація переслідуються законом. Разом із тим, важливо відмітити, що школа, на думку дітей, є тим місцем, де вони зустрічаються із жорстоким ставленням та знущанням. А насильство породжує таку ж саму жорстокість з боку дитини.

НАСИЛЛЯ В СІМ'Ї

Насиллям в сім'ї є:

Знущання над дитиною; Нанесення побоїв; Завдання шкоди здоров'ю; Залякування дитини; Порушення її статевої недоторканості; Навіювання страху; Перебивання дитини під час розмови; Ізоляція дитини; Контроль (обмеження) доступу до спілкування з ровесниками; Ігнорування дитини; Незадоволення основних потреб; Використання дитини як засіб економічного торгу; Погроза залишити дитину; Погроза фізичною розправою; Поводження з дитиною як з прислугою; Відмови в поінформуванні про важливі рішення сім'ї.

Щоб такого не було (рекомендації учнів своїм одноліткам):

- Твої права в сім'ї в нашій державі захищають Сімейний кодекс України та Цивільний кодекс України;
- Будь поінформованим та нагадуй батькам про існування твоїх прав (права дитини є такими ж як і права дорослих, які є закріпленими в II розділі Конституції України);
- Намагайся завжди шукати порозуміння з батьками;
- Не соромся звертатися за допомогою до кваліфікованих спеціалістів,

вчителів, психологів, працівників прокуратури, кримінальної міліції у справах неповнолітніх;

- З 14 років ти маєш право особисто звернутися в суд щодо порушень твоїх прав батьками

Рекомендації для батьків:

- Забезпечити фізичну безпеку – не залишати дитину без нагляду;
- Підтримуйте сімейний розклад дитини;
- Слідкуйте за дитиною: Будьте послідовним, Усно визначайте свої опікування та межі дозволеного, Давайте настанови, а не покарання, Приділяйте дитині свій час і увагу, Беріть участь вжитті дитини: ігри, шкільні заходи, Залучайте дітей до своїх заходів;
- Заохочення і підтримка: Заохочуйте дітей займатися тим, чим їм цікаво, Будьте позитивними, Навчайте їх необхідних навичок, Якщо дитини вас дратує, скажіть їй свої відчуття від першої особи «Мені важко коли хтось заважає», Довіряйте дітям, Визнавайте право її на особисте життя, Поважайте почуття інших батьків, Говоріть та дійте так, щоб діти відчували себе у безпеці.

НАСИЛЛЯ НА ВУЛИЦІ

Насиллям на вулиці щодо дітей є:

- Фізичне насилля: Грабіж, Розбій, Побиття, Проституція, Примусова праця (збирання і здача металобрухту, макулатури, порожні пляшки, миття машин, праця вантажниками).
- Моральне насилля: образи, приниження честі та гідності.
- Злочини проти власності: грабіж, вимагання.
- Сексуальне насилля: проституція, зґвалтування, розбещення.

Шляхи подолання (Як себе поводити):

- Не ходити самому по вулицях в вечірній та нічний час;
- Не спілкуватися із незнайомими особами;
- Не виставляти на показ коштовні речі (прикраси, мобільні телефони, гроші);
- Не вживати алкогольні, наркотичні засоби (це призводить до втрати самоконтролю);
- Не провокувати своєю поведінкою інших (викликаючи одяг та поведінка);
- У випадку працевлаштування, вимагай від працедавців дотримання норм трудового законодавства щодо неповнолітніх (укладення трудового договору у письмовій формі із зазначенням умов праці);
- Якщо на твоїх очах відбувається правопорушення, дуже важливо не бути втягнутим у нього щоб не стати жертвою або співучасником;
- Якщо ти став свідком правопорушення, варто обов'язково звернутись до

правоохоронних органів і надати їм інформацію про це. Таким чином ти убережеш себе й інших людей від того, щоб не стати жертвою.

Рекомендації щодо запобігання проявам насильства серед дітей для впровадження у роботі на базі навчального закладу

Оскільки діти проводять багато часу саме в навчальних закладах, то вони мають відігравати одну з ключових ролей у справі захисту дітей від насильства. Сучасні заклади освіти й виховання при всіх їх проблемах, труднощах, недоліках зберігають статус одного з основних інститутів соціалізації особистості, її становлення і розвитку. Відповідно педагоги навчальних закладів зобов'язані забезпечити умови, які б сприяли утвердженню людської гідності дитини та її розвитку.

1. Продовжити ознайомлення педагогічних працівників, дітей та батьків з інформацією про форми і види насильства та його наслідки.

2. Проводити системну роботу по створенню безпечного освітнього середовища в навчальних закладах шляхом запровадження освітніх програм, спрямованих на розвиток у школярів навичок вирішення конфліктів ненасильницьким шляхом. Одна з них - програма "Медіація ровесників" та «Шкільна служба порозуміння», які дозволяють формувати у школярів навички співпраці, будувати ефективну систему вирішення конфліктних ситуацій у школі, створювати безпечне здорове середовище у дитячих колективах. Така робота допоможе знизити рівень агресії у школі, дасть можливість вирішувати спірні питання ненасильницьким шляхом, усуне можливості для переходу від конфлікту до насильства

3. Залучати учнів до просвітницько-профілактичних заходів, які базуються:

- на розвитку культури миролюбного і конструктивного вирішення конфліктів;
- співпраці (школярі вчаться навичкам конструктивної взаємодії і побудови довірливих стосунків між собою);
- толерантності (школярі вчаться сприймати і поважати різницю між людьми як наслідок відмінностей у цінностях та поняттях);
- навичках позитивного емоційного прояву себе (школярі навчаються самоконтролю і неагресивному висловленню своїх відчуттів);
- навичках миролюбного налагодження конфліктів (школярі навчаються навичкам вирішення суперечок із врахуванням взаємного інтересу сторін і збереженням дружніх стосунків).

4. Проводити серед педагогів навчальні заняття, тренінги під час яких розкривати механізми виявлення «легких» форм насильства й реагування на нього, адже саме з них починається формування насильницького стилю поведінки дітей відносно одне одного .

5. Необхідно розробити план дій щодо розв'язання проблеми насильства та запровадити систему постійного відстежування випадків насильства серед дітей, виявлення дітей-агресорів, організувати з ними

системну індивідуальну і групову роботу фахівців (психологів, соціальних педагогів ЦСССМ).

6. Будь-яка бесіда з дитиною-агресором має базуватися на загальнолюдських цінностях. Важливо не залишити поза увагою батьків таких дітей, надавати їм соціально-психологічну підтримку. Обов'язково залучати соціальні служби в випадках виявлення кризового стану у родині.

7. Класні керівники, вихователі мають враховувати рекомендації психологів щодо роботи з агресивними, конфліктними, демонстративними, гіперактивними дітьми в своїх виховній роботі

8. Працівники психологічної служби повинні залучати таких учнів до тренінгів з розвитку комунікаційних навичок, ефективного спілкування; формування навичок асертивної поведінки,

9. Впроваджувати конфіденційні механізми повідомлення про випадки насильства або його виникнення : телефон довіри; «скринька довіри».

10.3 метою своєчасного попередження насильства необхідно навчити педагогів правильно ідентифікувати насильство як у своїй поведінці, так і в поведінці дітей.

11. Брак тактильного спілкування між дітьми призводить до агресивного стилю поведінки тому необхідним є проведення в школі більше спортивних змагань командного типу .

12. Педагогічним працівникам необхідно більшу увагу приділяти психосексуальному вихованню дітей, з окрема ознайомлювати учнів з прийнятними способами вираження особистісних симпатій.

13. Ознайомити всіх працівників навчальних закладів з алгоритм реагування на випадки насильства серед дітей і дорослих. Чітко визначити можливі дії, обсяг обов'язків і відповідальність адміністрації, вчителя, психолога і соціального педагога . Алгоритм має враховувати вимоги чинного законодавства та залучати окрім внутрішніх ресурсів школи сторонніх фахівців: представників служб у справах дітей, кримінальної міліції у справах дітей, міського центру соціальних служб для сім'ї, дітей та молоді, громадські організації тощо (за необхідності).

14. Роль учителя у такому алгоритмі має бути чітко визначена і досить обмежена, вчитель має надавати дитині лише первинну психологічну допомогу, а потім передавати її фахівцеві. Дитина-агресор та постраждала дитина мають отримати допомогу професіонала. Необхідно зменшити кількість спроб вирішити такі проблеми вчителем самотужки.

15. З педагогічним працівникам необхідно проводити системну просвітницьку роботу з питань формування культури толерантного спілкування, подолання стереотипів педагогічної діяльності, конфліктології та медіації.

16. Не припустимими є прояви психологічного та фізичного насильства стосовно учнів педагогами закладів (порівняння, навішування ярликів, ігнорування почуттів , образи, шантаж, погрози, приниження, «нехтування потребами дитини», стусани...) Педагогам

необхідно не лише коригувати наявні форми поведінки у дітей, а і власним прикладом демонструвати повагу до людської гідності.

17. Шкільні психологи та соціальні педагоги мають бути ключовими особами у ланцюгу дій, спрямованих на попередження насильства у школі

18. Класним керівникам спільно з психологами та соціальними педагогами постійно проводити просвітницькі заходи з батьками під час яких розкривати питання психологічного впливу насильства на формування особистості дитини, відповідальності батьків за порушення та ігнорування правами дітей.